

Tibro kommun

kommun@tibro.se

Beslut för grundsärskola

---

efter tillsyn i Hæggetorpsskolan
i Tibro kommun

Tillsyn i Häggetorpsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Tibro kommun under vårterminen 2016. Grundsärskolan vid Häggetorpsskolan besöktes av Skolinspektionen den 24 maj 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Det finns ingen nationellt sammanställd statistik för utbildningen inom skolformen grundsärskola. Skolan har en egen sammanställning av bedömningen av elevernas kunskaper. Dessa resultat redovisas dock inte här på grund av det låga elevantalet.

I Skolinspektionens skolenkät finns inga resultat avseende trygghet och studiero redovisade eftersom enkäten inte omfattar skolformen grundsärskola. Lärarna vid skolan uppger emellertid att de genomför en elevenkät för att kontrollera om eleverna känner sig trygga i skolan. De pratar också med elever och vårdnadshavare i samband med utvecklingssamtalen om tryggheten. Lärarna uttrycker att de ständigt omformar sitt arbete för att säkerställa trygghet för eleverna och att de upplever att det är en trygg miljö vid Häggetorpsskolan.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-12-16
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn av grundsärskolan vid Håggetorpsskolan visar inte annat än att lärarna bedriver en undervisning som är anpassad efter varje elevs behov och förutsättningar. Av tillsynen framkommer att skolan arbetar aktivt för att eleverna ska känna sig trygga i skolan, exempelvis genomförs insatser i syfte att grundsärskolans elever ska lära känna grundskoleeleverna som finns på samma skola.

Skolinspektionens bedömning är dock att elevhälsan inte i tillräcklig utsträckning arbetar förebyggande och hälsofrämjande inom grundsärskolan. Elevhälsan används endast i begränsad omfattning inom grundsärskolan. Delvis beror detta på att vissa professioner inom elevhälsan har begränsad del av sin tjänst vid Håggetorpsskolan. Frågan om tillgång till elevhälsans olika professioner bedöms dock på huvudmannanivå.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Tibro kommun att senast den 16 december 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Tibro kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan vid Håggetorpsskolans grundsärskola inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Det förekommer inga samlade och riktade insatser av förebyggande och hälsofrämjande karaktär från

elevhälsan vid tiden för tillsynen. Den kurator som arbetar vid skolenheten är där enstaka timmar per vecka och har inte deltagit i något förebyggande och hälsofrämjande arbete riktat mot grundsärskolans elever. Skolpsykologen ingår inte regelbundet i elevhälsan. Istället köps denna tjänst enbart för utredningsinsatser. Elevhälsans arbete, för eleverna i grundsärskolan, är begränsat och till största delen inriktat på åtgärdande insatser.

Enligt skollagen ska elevhälsan främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 277) anges t.ex. följande: Elevhälsans fokus ska inte vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse, utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv.

Vid tillsynen genomfördes en intervju med elevhälsans representanter på Håggetorpsskolan. Dessa består vid tiden för tillsynen av en skolsköterska, en talpedagog med central placering inom kommunen samt en speciallärare. Utöver detta finns en kurator vid skolan någon timme varje vecka. Vid intervju uppger representanter för elevhälsan att de inte har någon gemensam plan för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet, istället arbetar de mer utifrån sina specifika professioner. Vidare framkommer vid intervju att de som elevhälsa inte har något strukturerat förebyggande arbete riktat mot grundsärskolan.

Grundsärskolan har, enligt elevhälsans representanter, varit utan en fast specialpedagog en tid. Talpedagogen har visserligen specialpedagogkompetens men används inte i den rollen. Det händer emellertid att specialpedagogisk kompetens lånas in från andra skolor, vid behov. Enligt elevhälsans representanter finns det en kurator som arbetar cirka tre timmar i veckan vid skolan och den mesta av tiden läggs på eleverna i grundskolan. Det förekommer att lärarna rådfrågar kuratorn, men bara när problemen redan uppstått och inte i det förebyggande arbetet, säger representanter för elevhälsan. Skolpsykologen deltar enligt elevhälsan inte i det förebyggande arbetet. De känner inte heller till att någon elev skulle ha träffat skolpsykologen. En representant för elevhälsan uttrycker att personalen i grundsärskolan också är självständig och därför heller inte efterfrågat speciella insatser från elevhälsans sida.

Vid intervju med lärare kan de inte ge några exempel på att elevhälsan arbetar hälsofrämjande och förebyggande mot grundsärskolans elever.

Enligt rektorn är personalen i grundsärskolan duktiga på att arbeta förebyggande. Vidare framkommer att rektorn anser att de förebyggande

insatserna främst sker av pedagogerna i arbetslaget, där alla har en samsyn. Rektorn uppger att elevhälsan är med i detta arbete och stöttar på arbetslagsnivå. Dock, säger rektorn vidare, skulle det förebyggande arbetet från elevhälsans sida behöva vara tydligare. Enligt rektorn har de haft vakanser och håller på och utvecklar arbetet i elevhälsan. Vidare säger rektorn att det inte har varit något förebyggande arbete som skett av skolpsykologen eftersom huvudmannen valt att inte anställa någon på den tjänsten. Det finns en psykolog, som är knuten till kommunen som konsult, men psykologen används bara för utredningar, uppger rektorn. Enligt rektorn saknas också kuratorn i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Kuratorns omfattning räcker varken för det förebyggande eller för det elevstödande arbetet, uppger rektorn.

Motivering till föreläggande som ingripande

Tibro kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Tibro kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärninng och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2016-09-16
9 (11)

Dnr 43 - 2015:9288

På Skolinspektionens vägnar

Fredrik Mattsson
Enhetschef

Mats Aronsson
Föredragande/Utredare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Häggetorpsskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Häggetorpsskolan

Häggetorpsskolan ligger i södra delen av Tibro tätort. I grundsärskolan, som omfattar årskurserna 1-5 finns enligt kommunens uppgifter tio elever, varav tre läser inriktning träningskola. I lokalerna finns också förskoleklass, grundskola årskurs 1-5 och fritidshem.

Skolenheten leds av en rektor som ansvarar för alla ovan nämnda verksamheter.